

«Про внесення змін та доповнень до Постанови від 31.03.1995 р. «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 25.05.2001 р. // Збірка Постанов Пленуму Верховного Суду України. - 2001. -№ 6. -С.24.

10. Жуковська О. Право на свободу слова та інформації в українському законодавстві та судовій практиці (деякі аспекти проблеми) // Свобода інформації та право на приватність в Україні. -Т.1. Доступ до інформації: hic et

nunc! -Харків: Фоліо, 2004. -212 с.

11. Закон України «Про інформацію» від 2.10.1992 р., № 2657-П // ВВР України. -1992. -№ 48 -Ст. 650.

12. Article XIX Визначення дифамації. Розділ 3 п.6 // Свобода інформації та право на приватність в Україні. - Т.1. Доступ до інформації: hic et nunc! -Харків: Фоліо, 2004. -212 с.

Надійшла до редколегії 22.06.2005

РОЖДЕСТВЕНСКАЯ Е.С. ПРАВОВОЙ СТАТУС ЖУРНАЛИСТА КАК ОСОБОГО СУБЪЕКТА ИНФОРМАЦИОННЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ

Дано определение информационной правосубъектности журналиста как стороны информационных отношений, и выделены только им характерные черты и классификационные признаки.

\*\*\*

ROZHDESTVENSKAYA E.S. LEGAL STATUS OF JOURNALIST AS SPECIAL SUBJECT INFORMATION OF LEGAL RELATIONS

Definition information legal personality of journalist as the sides of information attitudes is given, and characteristic features and classification attributes are allocated only him.

УДК 339.166.5(477)

*Л.М. СТРЕЛЬБИЦЬКА, канд. юрид. наук, доц.,  
О.М. ЮРЧЕНКО, канд. юрид. наук*

*Національна академія Служби безпеки України*

## АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Проведений аналіз системи кримінально-правової охорони інтелектуальної власності щодо її ефективності, співвідношення термінів, посилення кримінальної відповідальності за порушення в законодавчому полі та шляхів удосконалення кримінального законодавства.

У процесі пізнання злочинної економічної діяльності в сфері інтелектуальної власності ключове значення має виявлення її структури, її паттернів, тобто систематично повторюваних шаблонів економічного поведіння, інваріантних до конкретного змісту. Вони коректно описують макроструктуру злочинної економічної діяльності, а її виявлення дозволяє моделювати конкретні різновиди кримінальної економічної активності, модифікуючи і деталізуючи окремі елементи системи охорони інтелектуальної власності, що є дуже корисним для вивчення причин і факторів економічної злочинності (кримінологічний аспект), а також у процесі розслідування (криміналістичний аспект).

Кримінально-правова охорона інтелектуальної власності в Україні ґрунтується на певних принципах, спрямованих на забезпечення бажаного балансу між приватними і державними інтересами, виключними правами і вільною конкуренцією. Останнім часом значного поширення набули порушення прав інтелектуальної власності. При цьому, найбільш небезпечні з них характеризуються дискредитацією відомих товаровиробників. Об'єктами фальсифікації та дискредитації стають знаки для товарів і послуг, фірмові найменування, винаходи, промислові зразки тощо. Це завдає значної шкоди не лише власникам прав інтелектуальної власності, економіці України, але й інтересам споживачів. Саме тому актуальності набирають питання кримінально-правової охорони інтелектуальної власності.

Дане дослідження переважно засновано на аналізі праць вітчизняних вчених-юристів, які розглядали питання охорони прав інтелектуальної власності, а саме: В.П. Бахіна, Ю.М. Грошового, В.О. Жарова, М.Й. Коржанського, В.К. Лисиченка, Г.А. Матусовського, О.А. Підпригори, М.В. Салтєвського, О.Д. Святоцького, В.В. Сташиса, В.Я. Тація, Ю.С. Шемшученка та інших.

Основними цілями статті є аналіз системи кримінально-правової охорони інтелектуальної власності, розгляд основних проблем, співвідношення термінів та визначення шляхів удосконалення кримінального законодавства.

З 1.09.2001 р. вступив в дію Кримінальний кодекс (КК) України [1], у якому встановлено нові пріоритети кримінально-правової охорони, серед яких права і свободи людини і громадянина поставлені на перше місце (ч.1 ст.1 КК України). Таким чином, кримінально-правова охорона прав і свободи людини, в тому числі прав інтелектуальної власності, є однією з першочергових у державі.

У новому Кримінальному кодексі застосовуються найрадикальніші заходи проти посягань на права інтелектуальної власності. Встановлено п'ять окремих статей, які передбачають кримінальну відповідальність за умисне порушення авторського права і суміжних прав (ст.176), прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію (ст.177), за незаконне викорис-

тання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ст.229), а також за незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну таємницю (ст.231), та за розголошення комерційної таємниці (ст.232).

Така кримінально-правова охорона інтелектуальної власності узгоджується з вимогами ст.420 Цивільного кодексу (ЦК) України [2], оскільки рівною мірою охороняє визначені в ній об'єкти права інтелектуальної власності, а також відповідає вимогам розділу 5 частини III ("Кримінальні процедури") Угоди з торгових аспектів прав інтелектуальної власності (TRIPS, 1994 р.), у якій наголошується на необхідності вжиття кримінальних заходів у випадку порушення прав інтелектуальної власності з метою отримання прибутків.

Враховуючи міжнародно-правові норми стосовно охорони прав інтелектуальної власності, позитивний досвід кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності в зарубіжних країнах, досягнення науки кримінального права, а також вимоги практики, КК України запровадив ряд новел для підвищення ефективності охорони прав інтелектуальної власності. Розглянемо деякі з них.

На відміну від ст.136 КК УРСР 1960 р. "Порушення авторських прав", новий кримінальний закон охороняє не лише авторські, але і суміжні права. У назві ст.176 КК України вперше говориться про "Порушення авторського права і суміжних прав". Отже, поряд з інтересами автора, стали охоронятися і інтереси суб'єктів суміжних прав, яких, до речі, з розвитком творчості, останнім часом стає дедалі більше. Це і виконавці – актори (театру, кіно тощо), співаки, музиканти, диригенти, танцюристи, інші особи, які виконують роль, співають, читають, декламують, грають на музичному інструменті, танцюють чи будь-яким іншим способом виконують твори літератури, мистецтва чи твори народної творчості, циркові, естрадні лялькові номери, пантоміми тощо, і виробники фонограм, відеограм, організації мовлення.

Також дано широке визначення "порушення авторського права і суміжних прав", яке має змогу реально охопити майже всі можливі випадки порушення авторського права і суміжних прав. Злочином визнається "незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконавць, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дисках, інших носіях інформації, або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі".

На відміну від ст.137 КК УРСР 1960 р. [3] "Порушення винахідницьких прав" у ст.177 КК України встановлюється кримінальна відповідальність не лише за порушення прав на винахід та раціоналізаторську пропозицію, але і за незаконне використання корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, сорту рослин, якщо цим завдано матеріальної шкоди у великому чи особливо великому розмірі. Відповідальність встановлена і за будь-яке інше умисне порушення прав на ці об'єкти.

За ст.229 КК України злочин є "незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше

умисне порушення права на ці об'єкти, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі". Кримінальної відповідальності за вказані діяння в КК УРСР 1960 р. взагалі не було передбачено [3].

В умовах сучасної трансформації економіки, дві окремі статті КК України (ст.ст.231, 232) присвячено кримінально-правовій охороні такого об'єкту права інтелектуальної власності, як комерційна таємниця. Відповідно до ст.505 ЦК України комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці. До комерційної таємниці відносять інформацію, що має дійсну або потенційну цінність у силу її невідомості третім особам, до якої немає вільного доступу на законній підставі і стосовно якої власник інформації вживає заходів до охорони її конфіденційності. У міжнародній практиці використовується також термін "ноу-хау" (know how, що в перекладі з англійської означає "знаю, як"), що застосовується до секретів технічного (принципи, характеристики і параметри виробничих процесів і пристроїв, креслення, схеми, формули, рецепти, інструкції і т.п.) і комерційного (методи організації виробництва, відомості про клієнтів і постачальників, дані про фінансування, методи реклами і т.п.) характеру.

Ст.231 КК України злочином визнаються "умисні дії, спрямовані на отримання відомостей, що становлять комерційну таємницю, з метою розголошення чи іншого використання цих відомостей (комерційне шпигунство), а також незаконне використання таких відомостей, якщо це спричинило істотну шкоду суб'єкту господарської діяльності". Крім того, за ст.232 КК України кримінальною відповідальністю встановлено за "умисне розголошення комерційної таємниці без згоди її власника особою, якій ця таємниця відома у зв'язку з професійною або службовою діяльністю, якщо воно вчинене з корисливих чи інших особистих мотивів і завдало істотної шкоди суб'єкту господарської діяльності".

Незаконна діяльність, спрямована на одержання різних зведень, що складають комерційну таємницю, одержала широке поширення в усіх промислово розвинутих країнах. Рентабельність її визначається тією ключовою роллю, що грає комерційно важлива інформація в сучасній конкурентній боротьбі.

Фахівці виділяють наступні основні канали витоку конфіденційної інформації:

- міграція фахівців, що особливо мали справу з конфіденційною інформацією. Це самий основний і важко контрольований канал витоку інформації;
- публікації в ЗМІ, депоновані рукописи, монографії, звіти по НДКР, усні доповіді і виступи співробітників. Цей канал витоку є другим по значимості;
- спільні роботи з іншими фірмами, контакти з клієнтами й інвесторами, де особливе місце займають переговори;

- використання технічних засобів збору інформації.

Прийнято розрізняти зовнішні і внутрішні погрози схоронності комерційної таємниці. Зовнішні погрози виникають унаслідок безпосередньої діяльності конкурентів, злочинних елементів, через недотепну постановку взаємин фірми з представниками державних структур, громадських організацій, засобів масової інформації, а внутрішні - ініціюються персоналом підприємства.

Дії ззовні можуть бути спрямовані на пасивні носії інформації і виражатися, наприклад, у наступному:

- спроби викрадення документів чи зняття копій з документів, дискет;
- зняття інформації, в процесі передачі засобами телекомунікацій;
- знищення чи uszkodження носіїв інформації;
- випадкове чи навмисне доведення до конкурентів матеріалів, що містять комерційну таємницю.

Дії ззовні можуть бути також спрямовані на персонал компанії і виражатися у формі підкупу, погроз, шантажу, вивідування з метою одержання інформації, що складає комерційну таємницю, чи притускати переманювання провідних спеціалістів на конкуруючу фірму і таке інше.

По оцінках психологів, до 25 % усіх службовців фірм, прагнучи заробити будь-якими способами і за будь-яку ціну, найчастіше на шкоду інтересам своєї фірми, очікують зручного випадку для розголошення комерційних секретів або їхнього продажу. Найбільшу небезпеку представляє особливий різновид цієї незаконної діяльності, що відрізняється високою організованістю, професіоналізмом виконавців і організаторів, використанням новітніх засобів ведення розвідувальної діяльності. Вона одержала назву "промислове шпигунство".

Кримінальний закон визначив найважливіші принципи кримінального права - гуманізму та економії кримінально-правової репресії. На відміну від ст.ст.136, 137 КК УРСР 1960 р., за якими для притягнення до кримінальної відповідальності за порушення авторських чи винахідницьких прав не вимагалось спричинення будь-якої шкоди автору чи винахіднику, у ст.ст.176, 177, 229, 231, 232 КК України кримінально-карним є не будь-яке порушення відповідних прав, а лише таке, що спричинило їх власникам матеріальної шкоди у великому розмірі (ч.1 ст.176, ч.1 ст.177, ч.1 ст.229) чи особливо великому розмірі (ч.2 ст.176, ч.2 ст.177, ч.2 ст.229), або завдало істотної шкоди (ст.ст.231, 232).

Відповідно до приміток до ст.176, 229 КК України, матеріальна шкода вважається завданою у великому розмірі, якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а у особливо великому розмірі - якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує вказаний мінімум. При цьому розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян у ст.ст.176, 177, 229 КК України встановлювався у сумі 17 грн. Для кваліфікації діяння особи, за ч.1 ст.176, ч.1 ст.177, ч.1 ст.229 КК України, вимагалось заподіяння ним шкоди на суму, яка була більшою або дорівнювала 3400 грн., за ч.2 ст.176, ч.2 ст.177, ч.2 ст. 229 КК України - на суму, яка була більшою або дорівнювала 17000 грн.

З 1.01.2004 р. ситуація змінилась, оскільки набрав чинності Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" [4]. З урахуванням положень п.22.5 ст.22 даного Закону матеріальна шкода у великому (двісті і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) та особ-

ливо великому розмірі (тисяча і більше неоподатковуваних мінімумів доходів громадян) відповідно складає 12300 грн. та 61600 грн.

Стосовно завдання істотної шкоди як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони злочинів, передбачених ст.ст.231, 232 КК України, то Кодекс не дає визначення даного поняття. Автори коментарів до цих статей КК України зазначають, що дане поняття є оціночним, а питання про наявність або відсутність істотної шкоди вирішується в кожному конкретному випадку, залежно від обставин справи [5]. При цьому, істотна шкода за своїм характером може бути майновою, наприклад, у виді значних матеріальних збитків, які завдані суб'єкту господарської діяльності (власнику комерційної таємниці) і викликані спадом виробництва, необхідністю його диверсифікації, зменшення клієнтури тощо, а може виступати і в інших формах (наприклад, дискредитація господарської діяльності суб'єкта, підірив його ділової репутації тощо).

Для тих, хто вирішив не одноразово та/або за попередньою змовою у співучасті з іншими особами порушувати права інтелектуальної власності і, не дивлячись на кримінально-правові заборони, отримувати від цього прибутки, кримінальна відповідальність посилена. Зокрема, у ч.2 ст.176, ч.2 ст.177, ч.2 ст.229 КК України встановлено кваліфіковані склади злочинів у випадку порушення відповідних прав інтелектуальної власності, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі.

Для запобігання зловживанням службових осіб у сфері порушення прав інтелектуальної власності у випадку вчинення зазначених злочинів службовою особою з використанням службового становища щодо підлеглої особи у ККУ встановлено окремі склади злочинів (ч.3 ст.176, ч.3 ст.177, ч.3 ст.229).

Ще одним позитивним чинником для захисту прав інтелектуальної власності у кримінальному порядку є прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правової охорони інтелектуальної власності" [2], яким були внесені суттєві зміни до ст.ст.176, 177, 229 КК України.

Даним законом зазначені статті КК України викладено у новій редакції, що дозволяє не тільки кваліфікувати як злочин, практично будь-яке умисне порушення прав за ст.ст.176, 177, 229 за умови завдання ними матеріальної шкоди у великому або особливо великому розмірі, але і значно посилює кримінальну відповідальність за такі діяння. Так, порушення відповідних прав інтелектуальної власності за частиною другою вказаних статей карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (на сьогодні приблизно \$6300) або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з обов'язковою конфіскацією відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення, що відносить вказані злочини до злочинів середньої тяжкості (ч.3 ст.12 КК України).

Наведеними кримінально-правовими нормами охорона прав інтелектуальної власності не вичерпується. Судова практика засвідчує, що доволі часто особи, які порушують права інтелектуальної власності одночасно зловживають службовим становищем, легалізують кошти, отримані від порушення прав інтелектуальної власності. У таких та подібних їм випадках, дії порушників прав інтелектуальної власності у судовій практиці кваліфікуються

за сукупністю злочинів за наведеними статтями КК України і за відповідними частинами ст.364 КК України "Зловживання владою або службовим становищем", та/або ст.209 КК України "Легалізація (відмивання доходів), одержаних злочинним шляхом". Злочини, передбачені ст.209 чи 364 КК України, на відміну від злочинів, передбачених ст.ст.176, 177, 229, 231, 232 КК України, є тяжкими та особливо тяжкими злочинами, що значно посилює кримінальну відповідальність винної особи.

Якщо предмет порушення авторського права (або суміжних прав) викрадений (наприклад, викрадено партію аудіо чи відео касет, дискет) з метою подальшого незаконного розповсюдження, то такі діяння у судовій практиці кваліфікуються за сукупністю злочинів, а саме, за ст.176 КК України і ст.185 КК України "Крадіжка" або ст.186 КК України "Грабіж" чи ст.187 КК України "Розбій".

Незаконне виготовлення та реалізація товарів, позначених чужим знаком для товарів і послуг, за наявності для того підстав, може кваліфікуватися за сукупністю злочинів за ст.229 КК України "Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару" та ст.202 "Порушення порядку заняття господарською та банківською діяльністю", ст.203 "Зайняття забороненими видами господарської діяльності", ст.204 "Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту піддакцизних товарів" або за ст.227 "Випуск або реалізація недоброякісної продукції". Залежно від конкретних обставин справи, дії винних осіб, крім наведених злочинів, можуть містити ознаки складів злочинів, передбачених ст.205 "Фіктивне підприємництво", ст.209 "Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом", ст.212 "Ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів", ст.216 "Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного збору чи контрольних марок", ст.225 "Обман покупців та замовників" та інших.

Про ступінь суспільної небезпеки таких діянь свідчать і статистичні дані. Якщо у 1999 р. за ст.136 КК УРСР (1960 р.) "Порушення авторських прав" було порушено лише 7 кримінальних справ, то тільки з січня по вересень 2004 р. за ст.176 КК України - понад 344 кримінальні справи [6].

Наведемо приклади кваліфікації діянь осіб, які порушили права інтелектуальної власності, з існуючої на сьогоднішній день судової та слідчої практики. У кримінальній справі, розглянутій Шевченківським районним судом м. Києва у 2002 р., підсудного Д. було визнано винним у зловживанні службовим становищем та організації незаконного відтворення фонограм, а його дії судом кваліфіковано за ч.2 ст.364 та ч.1 ст.176 КК України. Майже аналогічна кваліфікація була у кримінальній справі за обвинуваченням Ш., яка розглядалась цим же судом у 2003 р. Дії підсудного було кваліфіковано судом за ч.2 ст.364 та ч.2 ст.176 КК України.

У одній з кримінальних справ, розкритих Слідчим управлінням ГУМВС України в м. Києві за фактом незаконного використання чужого знака для товарів і послуг у 2002 р., порушником прав інтелектуальної власності інкримінувалася не лише ч.1 ст.229 КК України, але й ч.1 ст.209 та ч.2 ст.364 КК України.

Таким чином, наведене підтверджує, що кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в КК

України, порівняно з КК УРСР 1960 р., суттєво вдосконалена та посилена. Новий Кодекс обґрунтовано встановив кримінально-правові заборони на порушення прав інтелектуальної власності та посилив покарання за їх порушення, що відповідає міжнародним нормам стосовно правової охорони прав інтелектуальної власності.

Вважаємо, що статті КК України, які присвячені охороні правам інтелектуальної власності (ст.ст.176, 177, 229, 231, 232), у взаємодії з іншими кримінально-правовими нормами (ст.ст.185-187, 202-205, 209, 212, 216, 225, 227, 364, 365) здатні забезпечити кримінально-правову охорону прав інтелектуальної власності від порушень та посягань на них.

Положення КК України стосовно охорони прав інтелектуальної власності, при їх використанні, можуть бути достатньо корисними не лише для власників відповідних прав інтелектуальної власності, але й для їх представників-адвокатів, які матимуть можливість бути посередниками між винною особою та потерпілим від злочину. Так, ст.ст.45, 46 КК України передбачено можливість звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям та примиренням винного з потерпілим, для чого, серед інших необхідних умов, винній особі необхідно буде повністю відшкодувати заподіяну шкоду.

Укладення угоди про примирення та можливість звільнення від кримінальної відповідальності об'єктивно спонукатиме винну особу до відшкодування шкоди, завданої порушенням прав інтелектуальної власності. Це є практичною реалізацією цивільно-правового способу захисту прав інтелектуальної власності. Власнику прав інтелектуальної власності та його юристу чи адвокату не потрібно буде складати позовної заяви, сплачувати держмити, витрати на інформаційно-технічне забезпечення господарського процесу [7], брати участі у здебільшого тривалому процесі судового розгляду справи, апеляційного та касаційного провадження, займатися контролюванням виконання Рішення суду тощо.

Особливості кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності наведеним не вичерпуються. Надамо деякі зауваження.

З точки зору правил законодавчої техніки, самі ст.ст.176, 177 КК України за своїм змістом не вписуються у Розділ V Особливої частини КК України "Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина", де вони знаходяться. Аналогічно ст.ст.229, 231, 232 КК України знаходяться у Розділі VII Особливої частини КК України "Злочини у сфері господарської діяльності". Авторське право, суміжні права, права на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію не є виборчими чи трудовими правами і свободами людини. Ці права, як і права на знак для товарів і послуг, фірмове найменування, кваліфіковане зазначення походження товару, комерційну таємницю, є правами інтелектуальної власності. Це переконливо говорить про необхідність створення в КК України окремого розділу "Злочини проти прав інтелектуальної власності", до якого і потрібно було б включити дані статті.

*Висновки.* З часу незалежності України охороні прав інтелектуальної власності приділяється підвищена увага, для чого створена сучасна нормативно-правова база та сформована дієздатна інфраструктура, що забезпечує реа-

лізацію державної політики у цій галузі.

Правовідносини в сфері інтелектуальної власності регулюються окремими положеннями Конституції України [8], Кримінального, Цивільного, Господарського та Митного кодексів, Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також процесуальними кодексами. Діють десять спеціальних законів. Крім того, Україна є учасницею 18 багатосторонніх міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності. Положення законів стосовно правової охорони інтелектуальної власності деталізують близько 100 підзаконних нормативних актів. Наразі, в Україні видано понад 130 тис. охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності, діють більш ніж 44 тис. міжнародних реєстрацій торговельних марок. Зроблено чимало, але головним залишається вдосконалення законодавства аби через узгодженість промислової і патентної політики сформувати єдину державну політику щодо захисту інтелектуальної власності.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р., №

2341-III // ВВР України. –2001. –№ 25. –Ст.131.

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р., № 435-IV // ВВР України. –2003. –№ 40. –Ст.356.

3. Кримінальний кодекс України від 28.12.1960 р. // ВВР УРСР. –1961. –№ 2. –С.14.

4. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 р., № 889-IV // Урядовий кур'єр. – 12.07.2003. –№ 127.

5. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5.04.2001 р. /За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. –К.: Каннон, А.С.К., 2001. –1104 с.

6. Юрченко А.М. Проблемы защиты интеллектуальной собственности Украины в контексте евроинтеграционного развития // Бизнес и безопасность. –2004. –№ 4. –С.5-7.

7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р., № 436-IV // ВВР України. –2003. –№ 18. –Ст.144.

8. Конституція України від 28.06.1996 р., №254к/96-ВР // ВВР України. –1996. –№ 30. –Ст.141.

Надійшла до редколегії 13.06.2005

СТРЕЛЬБИЦКАЯ Л.Н., ЮРЧЕНКО А.М. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОХРАНЫ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В УКРАИНЕ

Выполнен анализ системы уголовно-правовой охраны интеллектуальной собственности применительно к ее эффективности, соотношения терминов, усиления уголовной ответственности за нарушения в законодательном поле и путей усовершенствования уголовного законодательства.

\*\*\*

STREL'BITSKAJA L.N., JURCHENKO A.M. ACTUAL PROBLEMS OF A CRIMINAL-LEGAL PROTECTION OF THE INTELLECTUAL PROPERTY IN UKRAINE

The analysis of system of a criminal-legal protection of the intellectual property with reference to its efficiency, parities of terms, and amplifications of the criminal liability for infringements in a legislative field and ways of improvement of the criminal legislation is executed.



**М.І. ЧЕРЛЕНЯК**

*Господарській суд Харківської області*

УДК 347.921.3

## ЗАСТОСУВАННЯ КРИТЕРІЇВ ПІДВІДОМЧОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВ У СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ<sup>1</sup>

Розглядаються проблеми застосування критеріїв підвідомчості господарськими судами України, пропонуються шляхи вдосконалення процесуального законодавства.

З прийняттям Конституції України скасовані всі обмеження на судову підвідомчість. Немає практично ні одного питання, яке неможливо було б зробити предме-

том судового розгляду. Відповідно до частини 3 статті 1 Закону України "Про судоустрій України" від 07.02.2002 року [1], юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Частиною 1 статті 6 вказаного Закону встановлено, що усім суб'єктам правовідносин гарантується захист їх прав, свобод і законних

<sup>1</sup> Первинна рекомендація з напрямку досліджень: канд. юрид. наук Гусаров К.В. (НЮАУ).